

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

The Academic Administration Development Approach For Phrao District Non-Formal
And Informal Education Centre, Chiang Mai Province

มัทธนา คงทวีบุญ¹ ดร.สนธิ หาจัตูรัส²
Mattana Kongthaweeboon¹, Dr.Sanit Hajaturat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการโดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ (Deming cycle: PDCA) และเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน, ศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน ผู้รับผิดชอบงานวิชาการ จำนวน 1 คน ครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จำนวน 11 คน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” จำนวน 10 คน รวม 24 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการ พบว่า การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษา และครูไม่มีความรู้ในด้านการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเท่าที่ควรครูบางท่านไม่เข้าใจในการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2559) และไม่มีเครื่องมือวัดผลกลางภาคเรียนที่เป็นแกนกลางรวมไปถึงการเข้าร่วมการทำกิจกรรมและการเข้าสอบของผู้เรียนเข้าสอบ เป็นต้น เครื่องมือการนิเทศที่ไม่เทียบเคียงกับส่วนกลางหรือแห่งอื่น และผู้รับการนิเทศไม่ได้นำผลจากการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนมากเท่าใด
2. การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (สาระท้องถิ่น) ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษามีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ (Deming cycle: PDCA) แต่ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควรซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis ทำให้ทราบถึงข้อมูลที่น่าไปสู่แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการต่อไป
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาควรจัดให้มีโครงการอบรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้แก่ครูผู้จัดการเรียนการสอนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามาให้คำแนะนำ และตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งควรนำชุมชนเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

¹Master of Education Program in Educational Administration Chiang Mai Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

²Lecturer in Master of Education Program Educational Administration Chiang Mai Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: มัทธนา คงทวีบุญ, mattana122522@gmail.com

รับเมื่อ 20 สิงหาคม 2562 แก้ไข 25 กันยายน 2562 ตอบรับ 27 กันยายน 2562

พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้มากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษาและควรจะเป็นประจำทุกปีการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อยุคสมัย ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในรูปแบบ PLC ในด้านการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การนิเทศ ติดตาม นักศึกษา รวมไปถึงการจัดโครงการสอนเสริม โครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมในรายวิชาที่ยาก และไม่มีความถนัดในการจัดการเรียนการสอน ควรมอบหมายให้ครูผู้ดูแลศูนย์การศึกษา นอกกระบวนการและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลต่างๆ ครูนิเทศก์ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” เข้านิเทศ การจัดการเรียนการสอน ร่วมกับภาคี เครือข่ายในพื้นที่ เพื่อให้ได้การนิเทศภายในสถานศึกษาที่เป็นไปตามบริบทของ สถานศึกษาแต่ละแห่งอีกทั้งควรทำเครื่องมือการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้เทียบเคียงกับที่อื่น และส่วนกลาง เพื่อให้ได้ การรายงานการนิเทศที่มีรูปแบบเดียวกัน และจากการประเมินผลการนิเทศ เมื่อนำผลนั้นมาทำการพัฒนา ปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ครูควรทำการรายงานผลให้แก่สถานศึกษาทราบทุกครั้งในวันประชุมประจำเดือน เพื่อกระตุ้นให้ครูและเครือข่ายเกิดกระบวนการเรียนรู้ การแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

ABSTRACT

The objective of this research was to study the condition of Academic Administration of Phrao District Non-Formal and Informal Education Centre, Chiang Mai Province. The researcher analyzed the Academic Administration of Phrao District Non-Formal and Informal Education Centre by using Quality Cycle Management Process (Deming Cycle: PDCA) in order to suggest the development approach, the Academic Administration of the Non-Formal and Informal Education Centre. The 24 research information contributors are: 1) Board of the Phrao District Non-Formal and In-Formal Education Centre, Chiang Mai Province 2) Educational Supervisor of Chiang Mai Provincial Office of the Non-Formal and In-Formal Education 3) Academic Administrator 4) 11 teachers from the Non-Formal and Informal Education District Centre 5) 10 teachers from Mae Fah Luang Hill Area Community Learning Centre. The data were collected through in-depth interview and group discussion. The data were analyzed by Meta-analysis and Meta-synthesis.

The research were found that:

1. Problem condition of Academic Administration of the Phrao District Non-Formal and Informal Education Centre, Chiang Mai Province are: School curriculum need to be improve and teachers do not have enough knowledge to develop the school curriculum, Some teachers do not toughly understand the Assessment and Evaluation according to Non-formal Education Curriculum, Basic Education Level B.E. 2551 (updated on 2016). There were no referenced for midterm measurement tool and low in the number of the student's activities participation or taking an exam. Educational supervise within the school: There were no referenced of guidelines for school supervision and teachers at the school do not use enough of the supervision results to develop their teaching and learning management.
2. Analysis of academic administration in the development of educational curriculum (local contents), measurement of assessment and supervision in the field of education; The school has been operating in the process of quality circuit management (Deming cycle: PDCA) but it's not perfect, when analyzed with SWOT Analysis has been informed of the information leading to the development of academic management.

3. The Academic Administration Development Approach for Phrao District Non-Formal and Informal Education Centre, Chiang Mai Province are: they should organize a training program for school curriculum development to create knowledge for teachers by inviting experts in school curriculum development to help suggest and inspect the school curriculum. Moreover, the community network should be more involved in school curriculum development. In addition, the school curriculum implementation should be evaluated to lead to the development and improvement of the curriculum and should be performed annually in order to develop the curriculum to be modern. They should organize a learning exchange in the form of PLC on teaching and learning, measurement and evaluation of management to present teacher best practice which can be applied for solving problems. Supplementary courses should be organized for difficult subjects or organize the programs which can help improve student achievement in every semester. Teachers should be sent to attend courses that are difficult or those that do not have the expertise to apply knowledge in teaching and learning. Should assign teachers of the Non-Formal and Informal Education Centre in each district, school supervisor of Mae Fah Luang Hill Area Community Learning Centre participated in the supervision of teaching and learning with network partners in the area for the internal supervision to be following the context of each school. In addition, the internal supervision tools should be made comparable to other school and centrally references to obtain the same supervision. Regarding the evaluation of supervision, once teacher improves the progress following the results, teachers should report the progress to the school every time at the monthly meeting to encourage teachers to have a learning process and to solve problems in their teaching and learning.

Keyword: The Academic Administration Development Approach

ภูมิหลัง

ด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2553 หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 15 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (1) การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษาการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จ การศึกษาที่แน่นอน (2) การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหา และหลักสูตรจะต้อง มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม (3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษา ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพความพร้อม และโอกาสโดยศึกษาจากบุคคลประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อมสื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ จึงส่งผลให้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 จากพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช

การบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ต้องเป็นไปตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาในระบบ ซึ่งมีภารกิจ 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การเงินและการบริหารทั่วไป ซึ่งในการบริหาร 4 งานหลักนี้ ถือว่างานวิชาการมีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการบริหารสถานศึกษา โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากร

ในสถานศึกษา งบประมาณ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและระบบบริหารจัดการ (ปัญญา แก้วกี้อยูร และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล, 2545, หน้า 28 -29) และจากนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของรัฐบาลชุดปัจจุบันทำให้การศึกษาต้องมีการพัฒนามากขึ้น อาทิเช่น ทางด้านหลักสูตรการศึกษา การพัฒนาบุคลากร การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การศึกษาของประเทศก้าวทันต่อยุคสมัยเป็นการศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0 ทำให้สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นในการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2561 ภายใต้กรอบทิศทางการพัฒนา ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 นโยบาย แนวทางหลักในการดำเนินงาน และโครงการสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ ในเรื่องขับเคลื่อน กศน. สู่ “Smart ONIE” เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงาน กศน., 2561)

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวก้างักัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ (Deming cycle: PDCA) เป็นกระบวนการทำงานหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีระบบและอาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจากเดิมหากสถานศึกษาดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการในด้านดังต่อไปนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล การศึกษา และด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อจะได้นำสาเหตุที่พบไปเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวก้างักัดจังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

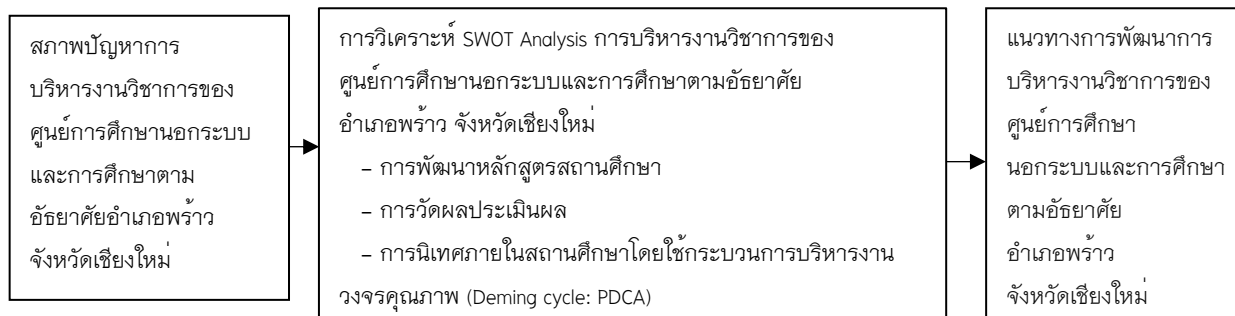
คำถามการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวก้างักัดจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวก้างักัดจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงาน วงจรคุณภาพ (Deming cycle : PDCA)
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพร้าวก้างักัดจังหวัดเชียงใหม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวก้างักัดจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวก้างักัดจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงาน วงจรคุณภาพ (Deming cycle : PDCA)
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพร้าวก้างักัดจังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 24 คน ผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน ผู้รับผิดชอบงานวิชาการ จำนวน 1 คน ครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จำนวน 11 คน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตารางวิเคราะห์ข้อมูล และแบบบันทึกการประชุมกลุ่ม (Focus group)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดทำบันทึกข้อความเสนออธิบดีวิทยาลัย เพื่อประสานการขออนุญาต ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว ในการทำวิจัย ทำการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงาน วงจรคุณภาพ (Deming cycle) ด้วยการ SWOT Analysis และทำการสนทนากลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ใช้การวิเคราะห์ (Content Analysis) และสังเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ พบว่า การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษา และครูไม่มีความรู้ในด้านการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเท่าที่ควรครูบางท่านไม่เข้าใจในการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2559) และไม่มีเครื่องมือวัดผลกลางภาคเรียนที่เป็นแกนกลางรวมไปถึงการเข้าร่วมการทำกิจกรรมและการเข้าสอบของผู้เรียนเข้าสอบ เป็นต้น เครื่องมือการนิเทศที่ไม่เทียบเคียงกับส่วนกลางหรือแห่งอื่น และผู้รับการนิเทศไม่ได้นำผลจากการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนมากเท่าใด

2. การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงาน วงจรคุณภาพ (Deming cycle)

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ (Deming cycle) ดังนี้ Plan: P มีหลักสูตรการศึกษา นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลาง มีการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปี 2559 และปรับปรุง อีกครั้งในปี 2561 แต่ในปีนี้ทำการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษายังไม่สมบูรณ์เท่าใด และได้ทำการวางแผนการพัฒนาบุคลากรครูทางด้านการพัฒนาหลักสูตรในปี 2563 ต่อไป Do: D มีการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลาง และสาระท้องถิ่นในปี 2559 มีการจัดการประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ในปีงบประมาณ 2561 และได้มีการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ Check : C ได้มีการตรวจสอบการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปี 2561 Act : A ทำการปรับปรุงหลักสูตรบางส่วนแต่ยังไม่สมบูรณ์ ต้องทำการปรับปรุงหลักสูตรใหม่อีกครั้งในปีงบประมาณ 2563 ซึ่งจากการวิเคราะห์ด้วย Swot Analysis ทำให้ทราบว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ ยังขาดผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบหลักสูตร สถานศึกษา อีกทั้งยังขาดความรู้/ความเข้าใจ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งยังมีการย้าย เข้า/ออก ของบุคลากรที่ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง รวมไปถึงเวลาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีไม่เพียงพอเนื่องจากภารกิจ/งานในหน้าที่ ภารกิจเร่งด่วน มีเข้ามาสมำเสมอ จึงทำให้ไม่มีการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบันจากข้อมูลข้างต้น ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้ สถานศึกษาควรจัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยประสานงานกับ สำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงใหม่ ในการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามาให้ความรู้ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเองได้ตลอด ควรสร้างวัฒนธรรมในองค์กรในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสมือนเป็นงานประจำที่ต้องทำ ซึ่งเมื่อทำได้แล้วจะทำให้งานการพัฒนาหลักสูตรเป็นเรื่องปกติ ควรมีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงหลักสูตรสถานศึกษาควรมีการวิพากษ์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น

2.2 ด้านการวัดผลประเมินผล ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่มีการดำเนินการตามกระบวนการวงจรคุณภาพ (Deming cycle) ดังนี้ Plan: P มีการแบ่งความรับผิดชอบของงาน การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน มีแผนการดำเนินงานที่ผ่านการอนุมัติแจ้งให้ครูทราบในแต่ละภาคเรียน Do: D มีโปรแกรม ITW51 ในการบันทึกคะแนนระหว่างภาคเรียน และปลายภาคเรียน มีการจัดการสอบระหว่างภาคเรียน โดยครูผู้สอน และการสอบปลายภาคเรียนโดยสถานศึกษา มีการบันทึกข้อมูลคะแนนนักศึกษาที่เป็นปัจจุบันทุกครั้ง ที่ให้ครูส่งคะแนนตามแผนการดำเนินงาน ครูมีการประเมินคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษาทุกภาคเรียน มีการจัดการ ทดสอบระดับชาติ (N – net) แก่นักศึกษาผู้คาดว่าจะจบทุกภาคเรียน มีการให้นักศึกษาทำกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ตามโครงสร้าง แต่ไม่ครบทุกแห่ง Check : C มีการนิเทศการเรียนการสอนของแต่ละตำบล มีการชี้แจงคะแนนระหว่างภาค กับครูผู้สอนทุกครั้งและมีการติดตามผู้เรียนในการมาเรียน เข้าสอบ Act : A มีการติดตามการวัดผลประเมินผล แต่ยังไม่ครอบคลุมเท่าใดนัก ดังนั้น ควรมีการประชุมหารือ เมื่อนักศึกษาขาดสอบ เพื่อหาแนวทางแก้ไข และทำการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สร้างความเข้าใจในเกณฑ์การจบการศึกษาแก่ครูผู้สอนทุกคนเป็นประจำ ให้ความรู้ครูในเรื่องการจัด กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ในวันประชุมประจำเดือนรวมถึงควรส่งครูเข้ารับการอบรมในสาระวิชาต่างๆ ที่ครูจบไม่ตรง

วิชาที่สอน ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วย Swot Analysis ทำให้ทราบว่า มีการจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ปรับปรุง 2559 แต่ยังมีประเด็นที่เป็นปัญหาและต้องได้รับการแก้ไข ปัญหา พัฒนา ปรับปรุง ให้ดีขึ้นคือ ควรกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล ที่เป็นของสถานศึกษา โดยไม่ขัดต่อหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ปรับปรุง 2559 สร้างความเข้าใจกับครูผู้สอน ในกระบวนการวัดผล ประเมินผล ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด เพื่อที่จะนำความรู้ไปจัดการกระบวนการ เรียนการสอนให้แก่ักศึกษารวมทั้งจัดโครงการเติมเต็มความรู้ในสาระความรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ปรับปรุง 2559 ซึ่งอาจ ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยดีขึ้น จากเดิม สถานศึกษาควรให้ครูทำการติดตามผู้เรียนในการมาทำกิจกรรม และการเข้าสอบ เพื่อลดปัญหาการขาดการทำ กิจกรรมและการเข้าสอบ รวมไปถึงสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจในเรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) และสถานศึกษาควรให้ครูทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC การจัดการกระบวนการเรียน การวัดผล ประเมินผล ประเด็นปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาของแต่ละคน เพื่อให้รับทราบปัญหา อุปสรรค การแก้ไขปัญหา เพื่อนำข้อมูล ที่ได้รับไปพัฒนางานของแต่ละคนได้

2.3 ด้านการนิเทศภายใน ได้ดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาตามกระบวนการวงจรคุณภาพ (Deming cycle:PDCA) ดังนี้ Plan: P มีการวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษามีแผนนิเทศภายในสถานศึกษา มีการแต่งตั้งหัวหน้างาน แต่ละงานอย่างชัดเจน (มีคำสั่งแต่งตั้งการดำเนินงาน) Do: D มีการนิเทศภายในสถานศึกษาตามแผนนิเทศที่ได้กำหนดไว้ แต่บางครั้งไม่สามารถนิเทศตาม วัน เวลา ที่กำหนดในแผนได้ เนื่องจากผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน การตรวจสอบ Check: C มีการติดตาม ตรวจสอบ ผลของการจัดการเรียนการสอนมีการรายงานผลการจัดการเรียน การสอน แก่ผู้นิเทศ Act : A มีดำเนินการนิเทศการเรียน การสอน และมีการรายงานผลการนิเทศ แต่ยังไม่ครอบคลุม การดำเนินงานเท่าใดนัก ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วย Swot Analysis ทำให้ทราบว่า ได้จัดทำแผนการนิเทศภายใน สถานศึกษา คำสั่งแต่งตั้งการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบกัลยาณมิตร โดยมีสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่คอยให้การส่งเสริม สนับสนุน การนิเทศภายใน ของสถานศึกษาในทุกด้าน แต่ยังมีขาดแบบฟอร์มการนิเทศที่ไม่สามารถเทียบเคียงกับส่วนกลางหรือสถานศึกษาอื่น ทั้งผู้นิเทศมีไม่เพียงพอต่อการนิเทศ อีกทั้งการมีส่วนร่วมในการนิเทศของเครือข่ายยังน้อย ทางด้านของผู้รับการนิเทศ เองนั้นมีการรายงานเครือข่ายในพื้นที่ค่อนข้างมาก และหลังจากรับการนิเทศภายในสถานศึกษาแล้ว ผู้รับการนิเทศรายงาน ผลการปรับปรุง พัฒนาลำช้า

3. การเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ พัวรัง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควรจัดให้มีโครงการอบรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้แก่ครูผู้จัดการเรียนการสอนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามาให้ คำแนะนำ และตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งควรนำชุมชนเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้มากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตร สถานศึกษา และควรจะทำเป็นประจำทุกปีการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อยุคสมัย ด้านการวัดและ ประเมินผล ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในรูปแบบ PLC ในด้านการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การนิเทศ ติดตามนักศึกษา รวมไปถึงการจัดโครงการสอนเสริม โครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการส่งเสริมให้ครู เข้ารับการอบรมในรายวิชาที่ยาก และไม่มีความถนัดในการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ควรมอบหมายให้ครูผู้ดูแลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลต่างๆ ครูนิเทศศูนย์การเรียนชุมชน ชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” เข้านิเทศการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับภาคี เครือข่ายในพื้นที่ เพื่อให้ได้การนิเทศภายใน

สถานศึกษาที่เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งอีกทั้งควรทำเครื่องมือการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เทียบเคียงกับที่อื่นและส่วนกลาง เพื่อให้ได้การรายงานการนิเทศที่มีรูปแบบเดียวกัน และจากการประเมินผลการนิเทศเมื่อนำผลนั้นมาทำการพัฒนา ปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ครูควรทำการรายงานผลให้แก่สถานศึกษาทราบทุกครั้งในวันประชุมประจำเดือน เพื่อกระตุ้นให้ครูและเครือข่ายเกิดกระบวนการเรียนรู้ การแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ มีหลักสูตรสถานศึกษา 2559 ซึ่งเป็นได้รับการปรับปรุง พัฒนา เมื่อปี 2561 เป็นปัจจุบัน แต่ยังมีสมบรูณ์มากนักเป็นผลเนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษา การโยกย้ายของครูและบุคลากร เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษายังขาดผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของชุมชนยังมีน้อย สอดคล้องกับ สมถวิล ศรีจันทร์โรจน์ (2553, หน้า 61) ได้ศึกษาวิจัยสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การขาดความรู้ความเข้าใจการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากร และสอดคล้องกับ จันทร์ทิพย์ สิ้นธุฆานนท์ (2552, หน้า 79) ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคกลางพบว่า ปัญหาการวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ คือ การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผล โดยเน้นการประเมินตามความจริงและส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาความรู้ ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผล พร้อมทั้งมีการรายงานผลการเรียนต่อผู้เรียน ชุมชน (3) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ มีแผนการนิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นำโดยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ ร่วมด้วยหัวหน้ากลุ่มงานที่เกี่ยวข้องและครูนิเทศ ศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” แต่มีปัญหาในด้านการเดินทางไปนิเทศ ศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ซึ่งเป็นดอยสูง ทางด้านการนิเทศ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลนั้น ในบางครั้งครูจะต้องไปจัดกิจกรรมอื่นๆ หรือกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย ทำให้การนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องเลื่อนออกและที่สำคัญคือเมื่อได้รับการนิเทศ คำแนะนำแล้ว ครูไม่รายงานผลการปรับปรุง พัฒนา หลังจากได้รับการนิเทศ ทำให้ผู้นิเทศไม่สามารถทราบถึงความก้าวหน้าของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับ มงคลทิพย์ ใจอินผล (2554, หน้า 76) ได้ศึกษาวิจัยการดำเนินงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาการวางแผนการนิเทศภายใน โดยครูมีส่วนร่วมและจัดทำเครื่องมือการนิเทศให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และการสำรวจสภาพปัญหาเพื่อวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดทำรายละเอียดกิจกรรมการนิเทศภายใน และประเมินผลการนิเทศภายใน

2. การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงาน วงจรคุณภาพ (Deming cycle) (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ (Deming cycle) ดังนี้ Plan : P มีหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลาง มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปี 2559 และปรับปรุง อีกครั้งในปี 2561 แต่ในปีนี้ทำการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษายังไม่สมบูรณ์เท่าใด และได้ทำการวางแผนการพัฒนาบุคลากรครูทางด้านการพัฒนาหลักสูตรในปี 2563 ต่อไป Do : D มีการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลาง และสาระท้องถิ่นในปี 2559 มีการจัดการประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ในปีงบประมาณ 2561 และได้มีการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ Check: C ได้มีการตรวจสอบการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปี 2561 Act: A ได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรบางส่วนแต่ยังไม่สมบูรณ์ ต้องทำการปรับปรุงหลักสูตรใหม่อีกครั้งในปีงบประมาณ 2563 ซึ่งจากการวิเคราะห์ด้วย Swot Analysis ทำให้ทราบว่า ยังขาดผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบหลักสูตร สถานศึกษา อีกทั้งครูยังขาดความรู้ / ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งยังมีการย้าย เข้า/ออก ของบุคลากรที่ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง รวมไปถึงเวลาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีไม่เพียงพอเนื่องจากภารกิจ/งานในหน้าที่ ภารกิจเร่งด่วน มีเข้ามาสม่ำเสมอ จึงทำให้ไม่มีการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบันจากข้อมูลข้างต้นทำให้ได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้ สถานศึกษาควรจัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยประสานงานกับ สำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงใหม่ ในการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามาให้ความรู้ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเองได้ตลอด ควรสร้างวัฒนธรรมในองค์กรในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสมือนเป็นงานประจำที่ต้องทำซึ่งเมื่อทำได้แล้วจะทำให้งานการพัฒนาหลักสูตรเป็นเรื่องปกติ ควรมีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงหลักสูตรสถานศึกษาควรมีการวิพากษ์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น สอดคล้องกับทวน สุริยา ชาวสวน (2556, หน้า 160 – 161) ได้ศึกษาวิจัยการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในกลุ่มนครชัยบุรีนทร์ ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรมีการนิเทศการใช้หลักสูตร ควรประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการต่อสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

(2) ด้านการวัดผล ประเมินผล มีการดำเนินการตามกระบวนการวงจรคุณภาพ (Deming cycle) ดังนี้ Plan: P มีการแบ่งความรับผิดชอบของงานการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน มีแผนการดำเนินงานที่ผ่านการอนุมัติแจ้งให้ครูทราบในแต่ละภาคเรียน Do : D มีโปรแกรม ITW51 ในการบันทึกคะแนนระหว่างภาคเรียน และปลายภาคเรียน มีการจัดการสอบระหว่างภาคเรียนโดยครูผู้สอน และการสอบปลายภาคเรียนโดยสถานศึกษา มีการบันทึกข้อมูลคะแนนนักศึกษาที่เป็นปัจจุบันทุกครั้งที่ให้ครูส่งคะแนนตามแผนการดำเนินงาน ครูมีการประเมินคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษาทุกภาคเรียน มีการจัดการทดสอบระดับชาติ (N – net) แก่นักศึกษาผู้คาดว่าจะจบทุกภาคเรียน มีการให้นักศึกษาทำกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ตามโครงสร้าง แต่ไม่ครบทุกแห่ง Check : C มีการนิเทศการเรียนการสอนของแต่ละตำบล มีการรีเช็คคะแนนระหว่างภาคกับครูผู้สอนทุกครั้งและมีการติดตามผู้เรียนในการมาเรียนเข้าสอบ Act : A มีการติดตามการวัดผล ประเมินผล แต่ยังไม่ครอบคลุมเท่าใดนัก ดังนั้น ควรมีการประชุมหารือ เมื่อนักศึกษาขาดสอบเพื่อหาแนวทางแก้ไข และทำการติดตามผล อย่างต่อเนื่อง สร้างความเข้าใจในเกณฑ์การจบการศึกษาแก่ครูผู้สอนทุกคนเป็นประจำ ให้ความรู้ครูในเรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ในวันประชุมประจำเดือนรวมถึงควรส่งครูเข้ารับการอบรมในสาระวิชาต่างๆ ที่ครูจบไม่ตรงวิชาที่สอน ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วย Swot Analysis ทำให้ทราบว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ มีการจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ปรับปรุง 2559แต่ยังมีประเด็นที่เป็นปัญหาและต้องได้รับการแก้ไขปัญหามาพัฒนา ปรับปรุงให้ดีขึ้น คือ ควรกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล ที่เป็นของสถานศึกษา โดยไม่ขัดต่อ

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ปรับปรุง 2559 สร้างความเข้าใจกับครูผู้สอน ในกระบวนการวัดผล ประเมินผล ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด เพื่อที่จะนำความรู้ไปจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้แก่ศึกษารวมทั้งจัดโครงการเติมเต็มความรู้ในสาระความรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ปรับปรุง 2559 ซึ่งอาจ ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยดีขึ้น จากเดิม สอดคล้องกับ เกรียงเลิศ ติธรรมเจริญ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย การศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติ ด้านการนิเทศแตกต่างกัน ปัญหาการนิเทศภายใน คือ ขาดบุคลากรที่จะทำการนิเทศ ผู้นิเทศมีงานรับผิดชอบมาก ขาดสื่อ และเครื่องมือปฏิบัติการนิเทศและประเมินผลการนิเทศ

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดให้มีโครงการอบรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้แก่ครูผู้จัดการเรียนการสอนโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามาให้คำแนะนำ และตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งควรนำชุมชนเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษา และจะทำการประจำปีการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้ทันยุค ทันสมัย สอดคล้องกับ อภิชา พุ่มพวง (2559, หน้า 247) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่าการส่งเสริม การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ผู้บริหารควรเชิญวิทยากร ที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปใช้แก่ครู ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู ชุมชน ศึกษานิเทศก์ และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาและผู้บริหารควรใช้กระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA ในการจัดทำหลักสูตร (2) ด้านการวัดผล ประเมินผล สถานศึกษาควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ PLC ในเรื่องการวัดผล ประเมินผล การจัดการเรียนการสอน เพื่อจะได้นำ แนวปฏิบัติที่ดีของครูมาช่วยแก้ไขปัญหาและควรจัดทำเครื่องมือการวัดผลกลางภาคเรียน ที่เป็นแกนกลางในการ เก็บคะแนนของผู้เรียนอีกทั้งโครงการสอนเสริมในรายวิชาที่ยาก การจัดโครงการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาในทุกภาคเรียนโดยอาจมอบให้ครูเป็นผู้ดำเนินการในพื้นที่และมีการประเมินผล การจัดโครงการเพื่อให้ ทราบถึงผลของการจัดโครงการ และเพื่อได้การพัฒนา ปรับปรุง และควรส่งครูเข้ารับการอบรมในรายวิชาที่ยาก และในรายวิชาที่ครูไม่มีความถนัด เพื่อจะได้นำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรมีการ ประชุมติดตามการวัดผลประเมินผลในวันประชุมประจำเดือนทุกเดือนเพื่อเป็นการกระตุ้นการทำงานของครู สอดคล้อง กับ ทยากิจ เสงูวรรณ (2557-2558, หน้า 144) ได้ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารด้านเทคนิคเทคนิค กับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปว่า ผู้บริหารควรมีการพัฒนาสื่อและเครื่องมือการนิเทศภายใน เช่น การใช้แบบประเมินตนเอง หรือแบบประเมินระหว่าง ครูผู้สอน เพื่อนำเครื่องมือดังกล่าวมาพิจารณาและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู หรือควรมีการทดลอง และปรับปรุง สื่อ และเครื่องมือนิเทศก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้เครื่องมือมีคุณภาพและได้เครื่องมือที่มีความหลากหลาย มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ ควรส่งเสริม สนับสนุน จัดให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community) หรือ PLC เพื่อให้ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนการสอนร่วมกันในทุกๆ วันประชุมประจำเดือน

1.2 ควรจัดให้มีการประกวดสถานศึกษาต้นแบบในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ครูผู้สอนได้เกิดการกระตุ้นการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และได้ทราบแนวปฏิบัติที่ดีของเพื่อนครูด้วยกัน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ และเจ้าหน้าที่การศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดให้มีการทบทวน หลักเกณฑ์การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2559) แก่ครูผู้ทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอีกครั้ง และทำการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อการเรียนการสอน เพื่อการศึกษาของครูผู้สอน

2.2 ควรมีการศึกษา แนวทางการพัฒนาการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553.

เกรียงเลิศ ติธรรมเจริญ. (2544). การศึกษาสภาพการดำเนินการปัญหา และอุปสรรคการนิเทศภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.

จันทร์ทิพย์ ลินธุวงษานนท์. (2552). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานฯ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

ทยากิจ เยสุวรรณ์. (2557-2558). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารด้านเทคนิคเทคนิคกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่.

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.

ปัญญา แก้วกัญญา และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. (2545). การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่เป็นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

มงคลทิพย์ ใจอินผล. (2554). การดำเนินงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. สืบค้นจาก
http://www.moe.go.th/moe/nipa/ed_law2p.r.g.edu1.pdf
- สมถวิล ศรีจันทร์โรจน์. (2553). สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมัย สมสงวน. (2546). ความต้องการและความพึงพอใจในการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
ตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย:
สถาบันราชภัฏเลย.
- สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน. (2559).
เอกสารการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
(ปรับปรุง 2559). กรุงเทพฯ.
- สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2561). นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน
กศน. ประจำปีงบประมาณ 2561. สืบค้นจาก <http://www.nfe.go.th>
- สุทธิวรรณ ตันตริจนวนวงศ์. (2556). เอกสารประกอบการสอน หน่วยที่ 15 การวัดและประเมินการจัดการศึกษา. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุริยา ชาวสวน. (2556). การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการในศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอในกลุ่มนครชัยบุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา:
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.